

ATL 070817

De stora biförlusterna i USA har under våren/sommaren fått stort utrymme i svenska medier. Det har talats om höga förlustsiffror och det har framförts ett antal teorier om orsakerna.

En preliminär studie som gjorts för att uppskatta omfattningen av förlusterna i USA visar att den totala förlusten från hösten 2006 till våren 2007 hos de biodlare som ingick i undersökningen var 31,8%. En hög siffra, men långt från de siffror som vissa medier angett.

Orsakerna till förlusterna i USA är ännu inte utredda. Ett omfattande arbete kring detta pågår. De teorier som man arbetar med är bl.a. varroakvalster; nya sjukdomar, i synnerhet *Nosema ceranae* (en mikrosporidie som angriper binas tarmceller), förgiftning av kemiska ämnen (genom kemiska plantskyddsmedel eller varroabekämpningsmedel), och stress på bisamhällena. Stress kan t.ex. uppkomma pga. dålig näring (för många bisamhällen i bigårdarna, pollinering av grödor med låga näringsvärden eller generell brist på pollen och nektar), torka och mycket vandring med bisamhällena. Forskarna misstänker att stress kan minska binas immunförsvar och då göra dem mera mottagliga för sjukdomar.

Övervintringen här i Sverige gick ovanligt bra i år och många biodlare säger att de inte haft så starka samhällen på länge. I några områden har biodlare dock förlorat ett stort antal samhällen. Vad som orsakat detta vet vi inte ännu. Mycket tyder på att bristande varroabekämpning spelat en stor roll. Om inte kvalstermängden hålls på en låg nivå i samhällena dör de. Hur stor betydelse *Nosema ceranae* har för förlusterna i Sverige är för tidigt att säga. De preliminära resultaten från den undersökning som pågår tyder inte på att *N. ceranae* för närvarande är något problem här i landet.

Tidvis, och i enskilda biodlingar kan vissa sjukdomstillstånd leda till stora förluster, liksom förgiftningar med bekämpningsmedel. Men sett över lång tid med ett övergripande perspektiv är det brister i biodlingen som är det allvarligaste hotet mot bisamhällena. Information till och utbildning av biodlarna om biskötsel, sjukdomsförebyggande åtgärder och varroabekämpning bedrivs med stöd av det särskilda EU-stöd till biodlingen som finns.

EU-stöd till biodlingen har funnits sedan 1998. Den summa som beviljats via Jordbruksverket har varit ca 3 miljoner per år. I Nationella Programmet för perioden 2008-2010 har följande summor föreslagits för varje av de tre åren: 4 miljoner år 2008, 4,5 miljoner år 2009 och 5 miljoner år 2010. En ökning på sammanlagt ca 3 miljoner för den nya treårsperioden i förhållande till den föregående perioden.

Inom ramen för Nationella Programmet och Tillväxtprojektet (fördubbla antalet bisamhällen fram till år 2010) kommer det under de kommande åren att arbetas mer med såväl kartläggning av omfattningen och orsakarna till biförlusterna som information till biodlarna om hur biförluster kan förebyggas.

Preben Kristiansen

Bisjukdomskonsulent i Sveriges Biodlares Riksförbund